

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om villkoren för deltagande i kostnaderna för produktionsstödet för el som produceras vid vissa vindkraftverk som byggs i landskapet Åland

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om villkoren för deltagande i kostnaderna för produktionsstödet för el som produceras vid vissa vindkraftverk som byggs i landskapet Åland.

Med stöd av lagen ska det vara möjligt att med statsmedel delta i kostnaderna för det produktionsstöd som betalas för el som produceras vid de vindkraftverk som nämns i bilagan, om de i lagen föreskrivna villkoren uppfylls. Villkoren gäller landskapets åtgärder och planer för främjande av förnybar

energi i landskapet, regleringen om främjande av vindkraften i landskapet, landskapets finansieringsandel, tidpunkten då vindkraftverken ska tas i kommersiell drift, förenligheten med EU:s regler om statligt stöd, statens revisionsverks behörighet samt arbets- och näringsministeriets uppgifter och rätt att få upplysningar.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
Produktionsstödslagen	3
Självstyrelselagen	4
2.2 Lagstiftningen i EU	4
2.3 Bedömning av nuläget	4
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	5
3.1 Målsättning.....	5
3.2 De viktigaste förslagen.....	5
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	6
4.1 Ekonomiska konsekvenser	6
4.2 Andra konsekvenser	6
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	6
DETALJMOTIVERING	8
1 LAGFÖRSLAG	8
2 IKRAFTTRÄDANDE	9
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	9
LAGFÖRSLAG	11
om villkoren för deltagande i kostnaderna för produktionsstödet för el som produceras vid vissa vindkraftverk som byggs i landskapet Åland.....	11

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Finland ska öka andelen energi som härstammar från förnybara energikällor för att EU:s klimatmål ska kunna uppnås. I enlighet med regeringsprogrammet ska andelen förnybara energikällor ökas enligt det uppställda EU-målet på ett målmedvetet och kostnads-effektivt sätt.

I enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (nedan *RES-direktivet*) ska andelen förnybar energi år 2020 för Finlands del vara 38 procent av den slutliga energiförbrukningen. Detta innebär en ökning med minst 9,5 procentenheter. Genom RES-direktivet fastställs det inte några kvoter för olika energikällor och medlemsstaternas styrmedel regleras inte heller. Medlemsstaterna var förpliktade att senast den 30 juni 2010 till kommissionen lämna in en handlingsplan för energi från förnybara energikällor i enlighet med RES-direktivet. Medlemsstaterna var förpliktade att senast den 5 december 2010 sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa RES-direktivet.

Energipolitiken faller inom landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet och behörighet i förvaltningsärenden. Landskapet svarar för de ålägganden som följer av EU-rätten på de områden som hör till landskapets behörighet. På motsvarande sätt omfattas också landskapet av skyldigheten att öka andelen förnybar energi och skyldigheten att utarbeta en handlingsplan enligt RES-direktivet. Enligt självstyrelselagen för Åland (1144/1991), nedan *självstyrelselagen*, ska riksmyndigheterna och landskapsmyndigheterna samråda med varandra, om deras åtgärder för genomförande av EU-åtaganden är beroende av varandra.

Finland har skickat en sådan nationell handlingsplan för energi från förnybara energikällor som förutsätts enligt RES-direktivet

till Europeiska kommissionen. Ett av styrmedlen enligt handlingsplanen är det tariffsystem med inmatningspris som baserar sig på lagen om stöd till produktion av el från förnybara energikällor (1396/2010), nedan *produktionsstödslagen*.

2 Nuläge**2.1 Lagstiftning och praxis****Produktionsstödslagen**

Det tariffsystem med inmatningspris som baserar sig på produktionsstödslagen infördes fullt ut i mars 2011. I tariffsystemet kan godkännas sådana vindkraftverk, biogaskraftverk, skogsfliskraftverk och trädbränslekraftverk som uppfyller föreskrivna villkor. I inmatningspris till elproducenten betalas skillnaden mellan riktpriiset på el och det genomsnittliga marknadspriset på el under en period av tre månader allt enligt den mängd elektricitet som producerats vid ett vindkraftverk, biogaskraftverk eller trädbränslekraftverk som har godkänts att omfattas av tariffsystemet. För el som produceras vid trädbränslekraftverk och biogaskraftverk kan inmatningspriset betalas höjt med en fast värmeprämie. I fråga om ett skogsfliskraftverk som omfattas av tariffsystemet betalas för produktion av el som är berättigad till produktionsstöd ett inmatningspris så att skogsflisen som bränsle behåller sin konkurrenskraft vid samproduktionen av el och värme.

I tariffsystemet med inmatningspris godkänns vindkraftverk tills den sammanlagda nominella effekten hos vindkraftverkens generatorer överskrider 2 500 megavoltampere, vilket motsvarar 6 terawattimmars elproduktion per år.

Det produktionsstöd som betalas med stöd av tariffsystemet utgör statligt stöd och på det tillämpas EU:s regler om statsstöd. Statsstöden är i princip förbjudna, men Europeiska kommissionen kan under vissa förutsättningar bestämma att stödet och stödordningen är förenliga med den inre marknaden i en-

lighet med artikel 107.3 c i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Europeiska kommissionen har genom sina beslut SA.31107 2011/N och SA.31204 2011/N godkänt tariffsystemet i enlighet med gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd (2008/C 82/01).

Självstyrelselagen

Produktionsstödslagen tillämpas inte i landskapet Åland. Stödordningar för el som producerats från förnybara energikällor (t.ex. system med inmatningspris) ska på grundval av 18 § i självstyrelselagen anses falla inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Självstyrelselagen utgår från principen att behörigheten i förvaltningsärenden följer lagstiftningsbehörigheten och att kostnadsansvaret följer förvaltningsansvaret.

I självstyrelselagen föreskrivs det att för att täcka utgifterna för självstyrelsen kan landskapet av statsmedel tillföras ett avräkningsbelopp, en skattegottgörelse, extra anslag och särskilda bidrag. Detta sker genom anslagsöverföringar. Av de nämnda har avräkningsbelopp samt skattegottgörelse betalats årligen, men extra anslag och särskilda bidrag har däremot betalas från fall till fall. Syftet med avräkningsbeloppet är att täcka sådana kostnader som självstyret (bl.a. verkställigheten av landskapslagar) medför för landskapet Åland. Enligt budgetpropositionen för 2015 är avräkningsbeloppet 221,568 miljoner euro och skattegottgörelsen 15 miljoner euro. I statsbudgeten för 2012 upptogs det ett extra anslag på 50 miljoner euro för byggandet av en elkabelförbindelse mellan landskapet och Fastlandsfinland för att trygga reservkraftsförsörjningen för landskapet.

Landskapet har inte stiftat någon lag om produktionsstöd för el som produceras med vindkraft eller någon annan förnybar energikälla.

Bestämmelser om det produktionsstöd som betalas för sådan el som produceras vid de vindkraftverk som byggs i landskapet ska utfärdas i en landskapslag. I nämnda lag ska det fastställas villkor för beviljande av stöd samt vindkraftsproducenternas rättigheter och skyldigheter. Landskapet ska svara för kostnaderna för verkställigheten av lagen

samt för de kostnader som hänför sig till uppgifter som överförs till riksmyndigheter. Landskapet ska i sista hand svara för att producenterna av vindkraftsel får det produktionsstöd som baserar sig på landskapslagen.

Om man vill överföra kostnadsansvaret från landskapet till riket, bör också lagstiftningsbehörigheten överföras. Enligt 69 § i självstyrelselagen kan detta ske endast i grundlagsordning och genom ett beslut av lagtinget som fattats med två tredjedelars kvalificerade majoritet.

2.2 Lagstiftningen i EU

Iakttagandet av EU:s regler om statligt stöd kräver att man gör en förhandsanmälan till kommissionen om stödordningen. Europeiska kommissionen bedömer stödordningens acceptabilitet i ljuset av EU:s regler om statligt stöd. Stödordningen får sättas i kraft och införas först efter det att kommissionen har godkänt den såsom förenlig med den inre marknaden. Stöd som beviljas utan kommissionens godkännande är olagliga.

Landskapet har ansvaret för förhandsanmälan av en stödordning till den del stödordningen baserar sig på landskapets lagstiftning. Riket har på motsvarande sätt ansvaret för förhandsanmälan till den del stödordningen och utbetalningen av stödet baserar sig på rikets lag.

Arbets- och näringsministeriet skulle kunna inleda förfarandet för förhandsanmälan av det stöd som baserar sig på den lag som ingår i propositionen när landskapet har stiftat en landskapslag om stödordningen och inlett förfarandet för förhandsanmälan.

2.3 Bedömning av nuläget

Med stöd av självstyrelselagen har landskapet behörighet att stifta en lag om främjande av vindkraften i landskapet. Landskapet ska svara för alla kostnader som föranleds av verkställigheten av lagen, såsom det produktionsstöd som betalas till elproducenter.

Förvaltningsuppgifterna enligt landskapets lagstiftning (t.ex. handläggningen av ansökningar och utbetalningen av stöd) skulle kunna överföras till en statlig myndighet, som i

praktiken skulle vara Energimyndigheten. Bestämmelser om detta kan utfärdas genom en överenskommelseförordning mellan riket och landskapet. Landskapet ska svara för de administrativa kostnader i anslutning till stödordningen som medförs för Energimyndigheten i enlighet med vad som föreskrivs i överenskommelseförordningen i fråga.

Självstyrelselagen för Åland ställer inga hinder i vägen för statens deltagande i kostnaderna för det produktionsstöd som betalas för el som produceras vid de vindkraftverk som byggs i landskapet Åland. Riksdagens lagstiftningsbehörighet och budgetmakt är dock okränkbar. I enlighet med den budgetmakt som tillkommer riksdagen kunde riksdagen årligen fatta beslut om att det i statsbudgeten upptas ett anslag med tanke på deltagandet i kostnaderna för det produktionsstöd som betalas för el som produceras i landskapet. Beslutet är beroende av prövning, och anslaget är i princip ett fast anslag.

Statens deltagande kunde genomföras så att riksdagen stiftar den lag som ingår i propositionen och som gäller villkoren för statens deltagande i kostnaderna för produktionsstödet för el som produceras vid vissa vindkraftverk som byggs i landskapet Åland. Det är nödvändigt att riksdagen stiftar en lag för att det ska vara möjligt att använda de anslag som upptas i statsbudgeten till stödjande av företag i landskapet.

Statens långsiktiga åtagande att delta i kostnaderna för det produktionsstöd som betalas för el som produceras vid vindkraftverken i landskapet kunde säkerställas så att riksdagen stiftar en lag om statens deltagande i kostnaderna. Lagen ska vara i kraft då den första utbetalningen av produktionsstödet ska ske. Det uppskattas gå flera år innan detta blir aktuellt. I lagen kunde det föreskrivas att det i statsbudgeten ska upptas ett anslag för deltagande i kostnaderna för produktionsstödet och att produktionsstödet betalas ut på de villkor som anges i den specifika landskapslagen. Det är dock inte möjligt att ange ett exakt belopp i en lag, eftersom riksdagen inte kan förbinda sig vid sådana i pengar angivna utgifter som står utanför dess bestämmanderätt vad gäller egenskaper och villkor. I enlighet med den lagstiftningsmakt som

tillkommer riksdagen kan riksdagen också upphäva lagen.

Till den del som stöd betalas till företag i landskapet ur ett anslag som upptagits i statsbudgeten, ska bestämmelserna om statsfinanserna och granskningen av dem följas. Statens revisionsverk ska ha befogenheter att göra granskningar i ifrågasvarande företag i landskapet.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Det ligger i Finlands intresse att främja vindkraften på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt och inom sådana områden som bäst lämpar sig för produktion av vindkraftsel. Kostnaderna för produktionen av vindkraft uppskattas vara lägre i landskapet än någon annanstans i landet, vilket betyder att det är mer kostnadseffektivt att producera vindkraftsel i landskapet. Överkompensation till landskapets producenter av vindkraftsel godkänns inte.

Regeringen ställer sig positiv till förslaget att staten ska delta i kostnaderna för det produktionsstöd som betalas för el som produceras vid de vindkraftverk som byggs i landskapet. I enlighet med den riktlinje som godkändes av finanspolitiska ministerutskottet den 11 juni 2013 är målet att främja produktionen av vindkraftsel i landskapet Åland. Avsikten är inte att ändra den fördelning av lagstiftningsbehörighet och behörighet i förvaltningsärenden mellan riket och landskapet som baserar sig på självstyrelselagen eller det kostnadsansvar som följer av den. Avsikten är inte heller att ändra de ekonomiska förbindelser mellan riket och landskapet som anges i självstyrelselagen.

3.2 De viktigaste förslagen

I den föreslagna lagen föreskrivs det om villkoren för statens deltagande i kostnaderna för produktionsstödet för el som produceras vid de i bilagan nämnda vindkraftverk som byggs i landskapet Åland. Villkoren handlar om landskapets åtgärder och planer för främjande av förnybar energi i landskapet, re-

gleringen om främjande av vindkraften i landskapet, landskapets finansieringsandel, tidpunkten då vindkraftverken ska tas i kommersiell drift, förenligheten med EU:s regler om statligt stöd, statens revisionsverks behörighet samt arbets- och näringsministeriets uppgifter och rätt att få upplysningar. Statsunderstödet ska betalas direkt till producenten av vindkraftsel.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Enligt den preliminära uppskattning som ingår i finanspolitiska ministerutskottets riktlinje uppgår det anslag som ska upptas i statsbudgeten till drygt 60 miljoner euro och det fördelas på 12 år. Landskapets finansieringsandel har inte dragits av från det. Landskapet ska delta i kostnaderna för produktionsstödet genom sin egen finansieringsandel som årligen skulle uppgå till minst 1,5 miljoner euro och totalt till minst 18 miljoner euro. En närmare uppskattning av beloppet av statens finansieringsandel och fördelningen av det på olika år kan göras först senare efter det att Europeiska kommissionen godkänt statsstödet och tidsplanen för vindkraftsverksprojekten har preciserats.

Enligt bedömning kommer arbets- och näringsministeriet att förorsakas extra kostnader i någon mån för utförandet av de uppgifter som anges i lagförslaget, men saken kan ordnas genom omfördelning.

Överföringen av förvaltningsuppgifter enligt den landskapslag som avses i lagförslaget till en statlig myndighet medför kostnader för myndigheten i fråga. Landskapet Åland ska ersätta kostnaderna till fullt belopp, och närmare bestämmelser om saken ska utfärdas genom en överenskommelseförordning. Enligt en preliminär uppskattning uppgår kostnaderna för de förvaltningsuppgifter som hänför sig till stödet för de tre vindkraftverk som nämns i bilagan till lagförslaget initialt till cirka 100 000—200 000 euro per år och de kommer att vara betydande också senare. Uppskattningen bygger på antagandet att stödordningen förvaltas manuellt. Förvaltningen av stödordningen med hjälp av ett

elektroniskt ärendehanteringssystem skulle med stor sannolikhet bli dyrare.

4.2 Andra konsekvenser

Den förnybara energins andel av slutförbrukningen av energi i Finland var cirka 35 procent år 2012. Behovet att öka den förnybara energi åren 2013—2020 är uppskattningsvis sammanlagt cirka 10 terawattimmar. Det mål som i EU uppställts för Finland att fram till år 2020 öka den förnybara energins andel till 38 procent av den slutliga energiförbrukningen kommer enligt uppskattning att nås med hjälp av tariffsystemet med inmatningspris och de övriga styrmedel som redan tidigare har beslutats.

Den årliga produktionen av el vid de vindkraftverk som nämns i bilagan till lagförslaget uppskattas uppgå till drygt 0,1 terawattimmar. Vindkraftverkens effekt beaktas i sin helhet vid beräkningen av huruvida Finland nått det mål för förnybar energi år 2020 som uppställts av EU, om vindkraftverken har tagits i kommersiellt bruk före den 1 januari 2020.

Mängden el som produceras med vindkraft på Åland skulle öka betydligt om de vindkraftverk som nämns i bilagan till lagförslaget byggs. Nuförtiden produceras 20—25 procent av den el som förbrukas i landskapet med vindkraft, och andelen skulle öka uppskattningsvis till 60—70 procent.

5 Beredningen av propositionen

Finanspolitiska ministerutskottet antog den 11 juni 2013 en riktlinje som gäller regeringens deltagande i kostnaderna för det produktionsstöd som ska betalas för el som produceras i de vindkraftverk som ska byggas i landskapet Åland. Landskapsregeringen hade beretts tillfälle att yttra sig över riktlinjen, men landskapet tog inte ställning till den inom den utsatta tiden. Regeringspropositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet i enlighet med riktlinjen.

Utkastet till lagförslag skickades till landskapsregeringen för kännedom den 27 juni 2014.

Ett utlåtande över propositionsutkastet begärdes i enlighet med 33 § i självstyrelselagen.

gen av landskapsregeringen. Utlåtande över propositionsutkastet begärdes dessutom av justitieministeriet, finansministeriet, statsrådets kansli, Energimyndigheten, statens revisionsverk, Finsk Energiindustri rf, Finlands Vindkraftsförening rf, Tuulivoimakansalaisyhdistys ry och Vindkraftföreningen r.f. Begäran om utlåtande skickades ut den 20 augusti 2014, och tiden för utlåtande löpte

ut den 10 september 2014. De ovan nämnda parterna har gett utlåtande.

Remissinstanserna ställde sig huvudsakligen positiva eller neutrala till propositionen, med undantag för föreningen Tuulivoimakansalaisyhdistys ry. Med anledning av remissvaren har motiveringen till propositionen kompletterats och lagförslaget har preciserats på några punkter.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 §. Lagens tillämpningsområde. I paragrafen föreskrivs att lagens tillämpningsområde utgörs av villkoren för statens deltagande i kostnaderna för produktionsstödet för el som produceras vid de i bilagan nämnda vindkraftverk som byggs i landskapet Åland. I bilagan specificeras kraftverkens förläggningskommuner, antalet turbiner i kraftverken och turbinernas totala effekt. De i bilagan nämnda vindkraftverken och uppgifterna om dem baserar sig på de uppgifter som erhållits från landskapsregeringen och projektutvecklarna. Att förslaget begränsas till att omfatta de i bilagan nämnda vindkraftverk vars förläggningskommun, turbinantal och turbinernas totala effekt har specificerats anses vara behövligt med tanke på 4 § samt processerna för statsbudgeten och ramarna för statsfinanserna. Enligt de uppgifter som erhållits från landskapsregeringen och gjorda uppskattningar hade projekten i fråga framskridit långt när finanspolitiska ministerutskottets riktlinje utformades.

2 §. Lagens förhållande till annan lagstiftning. Paragrafen innehåller en hänvisning till lagen om statsbudgeten (423/1988). Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hänförande av utgifter och om anslag.

3 §. Arbets- och näringsministeriets uppgifter. Till arbets- och näringsministeriets uppgifter hör den allmänna ledningen, uppföljningen och utvecklingen av verksamhet enligt denna lag samt tillsynen över efterlevnaden av lagen. Uppgifterna har ett nära samband med tillsynen över att de villkor som anges i 4 § uppfylls.

4 §. Villkoren för statens deltagande i kostnaderna. Det ska vara möjligt att med statsmedel delta i kostnaderna för produktionsstödet för el som produceras vid de vindkraftverk som nämns i bilagan, om de villkor som nämns i paragrafen uppfylls. Paragrafen baserar sig på finanspolitiska ministerutskottets riktlinje. Det villkor som avses i 1 b-punkten har också behandlats i ekonomiutskottets betänkande (EkUB 30/2010 rd) där

det konstateras att landskapets handlingsplan enligt RES-direktivet ska ingå som bilaga till Finlands nationella handlingsplan till kommissionen.

I 1 punkten finns bestämmelser om de villkor som gäller landskapets åtgärder för främjande av förnybar energi och i 2 punkten bestämmelser om de villkor som har samband med landskapslagen om främjande av vindkraften. I 3 punkten finns bestämmelser om det minimibelopp i euro som landskapet årligen ska betala till staten för varje vindkraftverk.

Enligt 4 punkten ska de vindkraftverk som nämns i bilagan ha tagits i kommersiellt bruk före den 1 januari 2020. Därvid kan deras effekt beaktas i sin helhet vid beräkningen av det mål för förnybar energi som EU uppställt för Finland med tanke på år 2020.

Enligt 5 punkten är ett villkor att Europeiska kommissionen har ansett att både den stödordning som avses i denna proposition och den stödordning om vilken det föreskrivs i landskapslagen är förenliga med EU:s inre marknad. Målet är att säkerställa att det statliga stödet inte snedvrider konkurrensen på den inre marknaden och inte påverkar handeln mellan medlemsstaterna på ett sätt som strider mot det gemensamma intresset.

Enligt 6 punkten utgörs ett villkor av att statens revisionsverks behörighet har säkerställts. Det är på sin plats att klarlägga saken med tanke på särdragen hos systemet. Bestämmelser om en statlig myndighets behörighet i landskapet Åland finns i självstyrelselagen. Enligt 56 § 1 mom. i självstyrelselagen finns det möjlighet att begära utlåtande av Ålandsdelegationen. Eventuella behörighetskonflikter avgörs i sista hand av högsta domstolen med stöd av 60 § 2 mom. i självstyrelselagen.

Sjunde punkten behövs för att arbets- och näringsministeriet ska kunna utöva tillsyn över att lagen följs.

5 §. Utbetalningen av produktionsstödet. I paragrafen görs en precisering enligt vilken statens eventuella deltagande i kostnaderna för produktionsstödet ska bestå av statsun-

derstöd som betalas direkt till elproducenten. Staten överför inte anslag till landskapets förfogande.

6 §. Ikraftträdande. Avsikten är att lagen ska träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Statsrådets förordning kan utfärdas efter det att Europeiska kommissionen godkänt att det statsunderstöd som avses i den föreslagna lagen är förenligt med den inre marknaden.

3 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Med stöd av 120 § i grundlagen har landskapet Åland självstyrelse enligt vad som särskilt bestäms i självstyrelselagen.

Enligt 18 § 10 punkten i självstyrelselagen faller miljövärden och enligt 18 § 22 punkten i självstyrelselagen näringsverksamheten inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Således faller också exempelvis lagstiftningen om stödordningar för förnybar energi och om de administrativa förfarandena vid vindkraftsprojekt inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Självstyrelselagen utgår från principen att behörigheten i förvaltningsärenden följer lagstiftningsbehörigheten och att kostnadsansvaret följer förvaltningsansvaret. Den föreslagna lagen ska inte ändra den fördelning av lagstiftningsbehörighet och behörighet i förvaltningsärenden som baserar sig på självstyrelselagen och inte heller det kostnadsansvar som hänför sig till dem. I enlighet med självstyrelselagen ska landskapet fatta beslut om stiftande av en lag om främjandet av vindkraften i landskapet och dess innehåll samt svara för de kostnader som medförs av verkställigheten. I enlighet med självstyrelselagen ska landskapet också besluta om vilka slags vindkraftsprojekt som godkänns i landskapet med stöd av landskapets miljö-, markanvändnings- och bygglagstiftning. Bestämmelserna i 4 § 2 punkten i den föreslagna lagen och bilagan begränsar inte landskapets lagstiftningsbehörighet eller behörighet i förvaltningsärenden.

Bestämmelserna i 4 § 2 punkten i den föreslagna lagen kan granskas också i ljuset av den bestämmelse om jämlikhet som ingår i 6 § 1 mom. i grundlagen. Det stöd som avses i den föreslagna lagen riktar sig till företag varför jämlikhetsaspekten har en relativt liten betydelse (se GrUU 37/2010 rd). Med stöd av 4 § 2 punkten i den föreslagna lagen ska det dock säkerställas att staten inte deltar i kostnaderna för produktionsstödet, om landskapets stödordning avviker från rikets tariffsystem med inmatningspris på det sätt som avses i lagrummet. Stöd kan betalas i högst 12 år, vindkraftverket har inte fått statligt stöd, vindkraftverket är nytt och innehåller inga begagnade delar och avkastningen på det investerade kapitalet överskrider inte den avkastningsgrad på det investerade kapitalet som använts i beräkningarna avseende de vindkraftverk som byggs efter 2015 och som ingår i rikets tariffsystem. Lagförslaget kan inte betraktas som problematiskt med tanke på 6 § 1 mom. i grundlagen.

I 44 § i självstyrelselagen föreskrivs om landskapets budget. Bestämmelserna i 4 § 3 punkten i lagförslaget begränsar inte lagtingets budgetmakt.

I 45—49 och 51 § i självstyrelselagen föreskrivs om det avräkningsbelopp, den skatte-gottgörelse, det extra anslag och det särskilda bidrag som via statsbudgeten betalas till landskapet i form av anslagsöverföringar. Den föreslagna lagen ändrar inte bestämmelserna om de anslag som på basis av självstyrelselagen ska upptas i statsbudgeten. Enligt 5 § i den föreslagna lagen ska det eventuella statsunderstödet betalas direkt till de elproducenter som godkänts i stödordningen och inte till landskapet. Självstyrelselagen anses inte ställa några hinder för att betala ut stöd enligt den föreslagna lagen (se GrUU 37/2010 rd). Riket och landskapet kan komma överens om skapande av ett gemensamt system enligt vilket stöd betalas också till kraftverk på Åland (se GrUU 37/2010 rd).

I 59 b § 1 mom. i självstyrelselagen föreskrivs att när åtgärder vidtas i Finland med anledning av beslut som har fattats inom EU är lagstiftningsbehörigheten och behörigheten i förvaltningsärenden fördelad mellan landskapet och riket på det sätt som följer av självstyrelselagen. Den föreslagna lagen ska

inte ändra den fördelning av lagstiftningsbehörighet och behörighet i förvaltningsärenden som baserar sig på självstyrelselagen i fråga om verkställigheten av beslut som fattats inom EU. Bestämmelserna i 4 § 1 punkten ska inte begränsa landskapets lagstiftningsbehörighet eller behörighet i förvaltningsärenden, men den säkerställer dock bevarandet av symmetrin mellan de beslut som fattas av landskapet och av riket i fråga om främjandet av förnybar energi enligt EU-åläggandet. Riket har fattat beslut om styrmedlen och den finansiering som dessa förutsätter för att öka andelen förnybar energi med 9,5 procentenheter fram till år 2020. Ökningen ser också ut att förverkligas.

I 69 § i självstyrelselagen föreskrivs det om ändring av självstyrelselagen och det förfarandet som ska tillämpas vid avvikelse från den. Bestämmelsen äger inte tillämpning i det aktuella fallet eftersom lagförslaget inte innehåller några sådana bestämmelser som innebär avvikelse från självstyrelselagen.

I enlighet med 83 § i grundlagen beslutar riksdagen för ett finansår i sänder om statsbudgeten. I 4 § i den föreslagna lagen finns bestämmelser om de villkor som ska uppfyllas för att man med statsmedel kan delta i kostnaderna för det produktionsstöd som betalas för el som produceras vid de vindkraftverk som nämns i bilagan till lagförslaget.

Genom bestämmelsen begränsas inte den budgetmakt som tillkommer riksdagen. I 2 § i den föreslagna lagen ingår en informativ hänvisning till lagen om statsbudgeten.

I 90 § i grundlagen finns bestämmelser om övervakning och revision av statsfinanserna. Närmare bestämmelser om saken finns i lagen om statens revisionsverk (676/2000). Statens revisionsverk har till uppgift att granska lagligheten av och ändamålsenligheten i statsfinanserna samt iakttagandet av statsbudgeten. Eftersom stödordningen ska basera sig på landskapets lagstiftning finns det skäl att precisera statens revisionsverks befogenheter. Genom de villkor som anges i 4 § 6 punkten i den föreslagna lagen säkerställs att statens revisionsverk har rätt att granska de företag i landskapet Åland som betalas sådant produktionsstöd vars kostnader staten deltar i.

På grundval av de ovanstående grunderna kan lagförslaget godkännas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom det är fråga om ett arrangemang av nytt slag mellan riket och landskapet och eftersom ärendet är betydelsefullt ur principiell synvinkel är det dock motiverat att det inhämtas ett utlåtande av grundlagsutskottet om propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om villkoren för deltagande i kostnaderna för produktionsstödet för el som produceras vid vissa vindkraftverk som byggs i landskapet Åland**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §*Lagens tillämpningsområde*

Denna lag innehåller bestämmelser om villkoren för statens deltagande i kostnaderna för produktionsstödet för el som produceras vid de i bilagan nämnda vindkraftverk som byggs i landskapet Åland.

2 §*Lagens förhållande till annan lagstiftning*

På produktionsstöd som betalas med statsmedel tillämpas utöver denna lag vad som föreskrivs i lagen om statsbudgeten (423/1988).

3 §*Arbets- och näringsministeriets uppgifter*

Den allmänna ledningen, uppföljningen och utvecklingen av verksamhet enligt denna lag samt tillsynen över efterlevnaden av lagen hör till arbets- och näringsministeriets uppgifter.

4 §*Villkoren för statens deltagande i kostnaderna*

Med statsmedel är det möjligt att delta i kostnaderna för det produktionsstöd som betalas för el som produceras vid de vindkraftverk som nämns i bilagan om

1) landskapet Åland har

a) fattat beslut om styrmedlen och gjort de ekonomiska åtaganden som styrmedlen förutsätter för att öka andelen förnybar energi i landskapet med minst 9,5 procentenheter fram till år 2020 samt lämnat in ett genomförandemeddelande till Europeiska kommissionen,

b) till Europeiska kommissionen lämnat in en sådan handlingsplan för främjande av förnybar energi som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG och i kommissionens beslut som antagits med stöd av direktivet, samt

c) förbundit sig att fullgöra de övriga skyldigheter i fråga om förnybar energi som följer av EU-rätten,

2) landskapet Åland har stiftat en landskapslag om främjande av vindkraften som innehåller bestämmelser om villkoren för beviljande och betalning av produktionsstöd samt om vindkraftsproducenternas rättigheter och skyldigheter så att

a) stöd betalas i 12 års tid,

b) stöd betalas endast om vindkraftverket inte fått statligt stöd och är nytt och inte innehåller några begagnade delar, och

c) avkastningen på investerat kapital är högst 9,6 procent,

3) landskapet Åland har betalat staten minst 500 000 euro för varje vindkraftverk under varje sådant år då staten deltar i kostnaderna för det produktionsstöd som betalas för el som producerats vid vindkraftverken,

4) vindkraftverken har tagits i kommersiellt bruk före den 1 januari 2020,

5) Europeiska kommissionen har ansett att det statliga stöd som avses i denna lag och den stödordning som det föreskrivs om i den i 2 punkten avsedda landskapslagen är förenliga med den inre marknaden,

6) statens revisionsverks rätt att granska de företag i landskapet Åland som får sådant produktionsstöd som staten deltar i kostnaderna för har säkerställts, och

7) arbets- och näringsministeriet får korrekta och tillräckliga uppgifter för tillsynen över efterlevnaden av denna lag.

5 §

Utbetalningen av produktionsstödet

Om staten med stöd av 4 § deltar i kostnaderna för produktionsstödet, utbetalas statsunderstödet direkt till den elproducent som har godkänts för stödordningen.

6 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 27 november 2014

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

ANTTI RINNE

Näringsminister *Jan Vapaavuori*

*Bilaga***Vindkraftverk som avses i 1 § i lagen**

Vindkraftverk	Förläggningsskommun	Antalet turbiner	Totaleffekt
Långnabba I	Eckerö	6	18 megawatt
Långnabba II	Eckerö	4	12 megawatt
Stenarna	Eckerö, Hammarland och Jomala	6	18 megawatt